

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Ἀθηνῶν.

Κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος ὁ Ἐφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἄνδρ. Ξυγγόπουλος μετέβη εἰς Λακωνίαν, ἔνθα ἐμελέτησε τὰς τοιχογραφίας τῆς Ἁγ. Σοφίας Μονεμβασίας, τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Χρύσαφας, τῆς Παλαιᾶς Μονῆς Ἁγ. Τεσσαράκοντα, τῆς Παλιοπαναγιάς καὶ τῶν ἐπὶ τοῦ Ταυῆγέτου Μονῶν Ζερμπίτσας καὶ Γόλας. Ἐπίσης κατήρτισε τὸν κατάλογον τῶν κειμηλίων τῆς Νέας Μονῆς Ἁγ. Τεσσαράκοντα καὶ Μονῆς Ζερμπίτσας.

Τὸν παρελθόντα δ' Ὀκτώβριον συνέχισεν ἐν Θήβαις, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ ἐκεῖ Ἐφόρου Ἀρχαιοτήτων κ. Χρ. Καρούζου, τὴν ἀνασκαφὴν τῶν ἐν τῇ πλατείᾳ πρὸ τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου ἀνευρεθέντων κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τειχῶν, ἅτινα ἐξηκριθῆθη ὅτι ἀνήκουν εἰς τὸν ὀχρωματικὸν περίβολον τοῦ κάστρου Saint Omer, τοῦ ὁποῦοι λείψανον εἶναι ὁ εἰσέτι διασφζόμενος ἐντὸς τῆς περιοχῆς τοῦ Μουσείου ἰσχυρὸς Φραγκικὸς πύργος.

Ἐφορεία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης.

Ἐν Θεσσαλονικίᾳ ἐστερεώθησαν διὰ τοῦ καλλιτέχνου κ. Κ. Ρούμπου αἱ καλῶς σφζόμεναι τοιχογραφίαι τοῦ ἁγίου Νικολάου τῶν Ὀρφανῶν, τμημα τῆς τοιχογραφίας τῆς Ἰταπαν-τῆς, ἐπὶ τοῦ δ. τοίχου, ἔναντι τοῦ νδ. κίονος τῆς Παναγίας τῶν Χαλκίων καὶ ἐξησφαλισθη ἀπὸ τῶν βροχῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων ὁ πρωτοβυζαντινὸς μοναδικὸς τάφος μετὰ τὰς πλήρως σφζομένας τοιχογραφίας του. Πρὸς τούτοις ἐκαθαρίσθη μέρος τῶν τοιχογραφιῶν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἰδίᾳ τῆς β. στοᾶς, καὶ ἀπεκαλύφθησαν νέαι καλαὶ τοιχογραφίαι τῶν χρόνων τῶν Παλαιολόγων ἐντὸς τῶν τοίχων τοῦ κυρίως ναοῦ τῆς ἁγίας Αἰκατερίνης.

Ἀνοιγομένων θεμελίων ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἐγνατίας καὶ παρὰ τὴν στοᾶν Χορτιάτη, ἀνευρέθησαν θεμέλια ἐκκλησίας διατηρούσης λείψανα τοιχογραφιῶν ἐκ σταυρῶν ἀνευ παραστάσεων ἀναγομένων, ἴσως, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐνάτου αἰῶνος. Αὐτόθι εὐρέθησαν καὶ πολλοὶ τάφοι, νομίσματα, ἀγγεῖα καὶ διάφορα γλυπτὰ διακοσμητικὰ.

Ἀρξαιμένων δ' ἐργασιῶν πρὸς ἐπέιγουσαν ἐπισκευὴν ἐπικινδύου ρήγματος τῆς Παναγίας τῶν Χαλκίων, ἀπεκαλύφθησαν πολλὰ μέρη τῆς ἀρχικῆς ἀρχιτεκτονικῆς μορφῆς τῆς ἐκκλησίας, ἰδίᾳ τῆς ν. πλευρᾶς καὶ ἐντὸς ἀξιολογώταται τοιχογραφίαι σύγχρονοι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν. Ἰπάρχει ἐλπίς αἱ ἐκτελούμεναι ἐπισκευαὶ δαπάνη τῆς κτηματικῆς ὁμάδος ὑπὸ τοῦ Σχεδίου πόλεως Θεσσαλονίκης καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν τοῦ κ. Δ. Εὐαγγελίδου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, νὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἀρχικὴν τῆς μορφήν.

Εἰδήσεις ἐκ Θεσσαλίας.

Ἐν τῇ ἀρτισυστάτῃ Μουσειῷ Ἀγυῖας ὁ ἐπιμελητὴς Βυζ. ἀρχαιοτήτων Θεσσαλίας κ. Ν. Γιαννόπουλος ἐκόμισε κατὰ τὸ 1932 μεταξὺ ἄλλων ἀρχαίων λίθων ἐνεπιγράφων καὶ γλυ-

πτῶν καὶ στήλην εὐμεγέθη, τετράπλευρον μετ' ἐμμέτρον Βυζαντινῆς ἐπιγραφῆς, ἦν καὶ ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Ἀναμνηστικῷ τόμῳ τοῦ ἀεμινήστου Σπ. Π. Λάμπρου (σελ. 199-204).

Ἐν τῷ 8ῳ στίχῳ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης ἀναφέρεται ἡ Βυζαντινὴ πόλις Βεσαίνη, γνωστὴ ὡς ἔδρα ἐπισκοπῆς ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Λαρίσης ἀπὸ τοῦ 9 μ. Χ. αἰῶνος. Καὶ ἦτο μὲν γνωστὴ ἡ Ἐπισκοπὴ Βεσαίνης καὶ κατὰ τὸν 14 αἰῶνα, ποῦ ὅμως ἡ πόλις Βεσαίνη ἔκειτο ἦτο ἄγνωστον. Μετὰ τὴν ἀνεύρεσιν ὅμως τῆς ἀνωτέρω ἐπιγραφῆς, ἐθεδαιώθη πλέον διὰ αὐτὴν ἔπρεπε νὰ ζητηθῇ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἀγυαῖας, καὶ δὴ, κατὰ τὸν Σεβασμ. Μητροπολ. Δημητριάδος κ. Γερμανὸν εἰς τὸ χωρίον Δέσσιανη, τὸ μίαν ὥραν ἐντεῦθεν τῆς Ἀγυαῖας καίμενον.

Περὶ Βεσαίνης ὁ ἡμέτερος συνεργάτης κ. Γιαννόπουλος θὰ πραγματευθῇ εἰς προσεχῆ τόμον τῆς Ἐπετηρίδος.

Κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1933 ὁ ἐν Χόρτῳ κ. Πολύδωρος Τσοῦγκος, ἀνορύξας ἐν τῷ οἰκπέδῳ του θεμέλια πρὸς οἰκοδομὴν οἰκίας, ἀνεκάλυψεν εἰρεπία παλαιοχριστιανικῆς Βασιλικῆς, ἰδίᾳ τοῦ αἵθρου, τοίχους, οὓς κατέστρεψε, πληθὺν ὀπτῶν τετραγώνων πλίνθων παλαιοχριστιανικῶν (0,30×0,30×0,04) ἐκ τῶν τῶζων πιθανῶς, βάσιν τετραγώνου κίονος λευκοῦ μαρμάρου ταθραυσμένην εἰς δύο ἄνισα τεμάχια (ὑψ. 3 μ. διαμ. 0,40), ἔτερον μικρὸν κιονίσκον (ὑψ. 1,20 διαμ. 0,20) ἐπιθήμα κιονοκράνου (μῆκ. 0,60×πλ. 0,30×πάχ. 0,10), φέρον ἐπὶ τῶν δύο λοξομήτων πλευρῶν τοῦ πλάτους διακόσμησιν ἐξ ὑδροβίων φυτῶν καὶ τρεῖς ἡ τέσσαρας πῆλους ταθραυσμένους ἐν τῇ ἀνατολικῇ πλευρᾷ τῶν θεμελίων τῆς οἰκίας του, κατὰ μῆκος. Ἐπίσης ἐν τῇ ἀνατολ. πλευρᾷ εὐρέθῃ ἀσβεστόκτιστος τοίχος τοῦ κυρίως ναοῦ καὶ πύλη, ἐν ἣ βαθμῆς ἐκ λευκοῦ μαρμάρου βάσεως ἀρχαίου ἀγάλματος μετ' ἐπιγραφῆς — — — — ΕΠΙΞΕΝΟΥ | ΜΟΥΝΟΓΟΝΗ | ΙΕΡΗΤΕΥΣΑΣΑ ΑΝΕΘΗΚΕ. Πρὸς ἀνατολὰς τῶν θεμελίων τοῦ κ. Π. Τσοῦγκου φαίνεται δάπεδον ψηφιδωτὸν τοῦ κυρίως ναοῦ προχωροῦν πρὸς ἀνατολὰς καλυπτόμενον ἐν μέρει ὑπὸ τῆς οδοῦ. Ἡ ἐπίχρσις εἶναι 0,50-0,60.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Γερμανὸς ἐν τῇ βορείῳ πλευρᾷ τοῦ νεοδημιουργημένου κτηρίου τῆς Μονῆς Ξενιάς, ἐν εὐρυχωρῇ αἰθούσῃ, κατήρτισεν Βυζαντινὸν Μουσεῖον τῆς Μονῆς, ἐν τῷ ὅποιον συνεκέντρωσεν ἐν προθήκαις πάντα τὰ κειμήλια τῆς Μονῆς, τὰ παλαιὰ ἔγγραφα καὶ χειρόγραφα αὐτῆς καὶ τὴν Βιβλιοθήκην τῆς. Ὁ ἐπιμελητὴς κ. Γιαννόπουλος καταγράψας τὰ κειμήλια ταῦτα, ἐδημοσίευσεν περιληπτικὸν κατάλογον αὐτῶν ἐν τῇ ἐφημερίδι «Δαϊκὴ Φωνή» Βόλου καὶ ἐν τῇ ἐφημερίδι Βόλου «Νέος Κόσμος», κατάλογον δὲ τοῦ Μουσείου παρέδωκεν εἰς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην κ. Γερμανόν.

Ἀνασκαφαί.

Ὁ κ. Γ. Σωτηρίου συνέχισεν ἐφέτος ἐν Νέᾳ Ἀγχιάλῳ τὰς ἀπὸ δύο ἐτῶν ἀρξαμένας ἀνασκαφὰς τῆς τρίτης μεγάλης βασιλικῆς τῶν Θεσσαλικῶν Θηδῶν ἐπὶ τοῦ ἀπαλλοτριωθέντος οἰκοπέδου Ζορμπᾶ. Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν τούτων ἐπετεύχθη ὁ ἀκριβέστερος προσδιορισμὸς τοῦ παλαιοχριστιανικοῦ τούτου μνημείου, ὅπερ εἶναι μεγάλη τρίκλιτος βασιλικὴ μετὰ διπλοῦ νάρθηκος καὶ αἵθρου, μεγάλα τμήματα τῶν ὁποίων ἀπεκαλύφθησαν κοσμούμενα διὰ μαρμαροθετημάτων καὶ μωσαϊκῶν. Ἐκ τῶν κλιτῶν, τὸ μέσον εἶναι μαρμαροστρωτον, τὰ δὲ πλάγια καλύπτονται ὑπὸ ψηφιδωτῶν δαπέδων διαφόρου τέχνης καὶ ἐποχῆς ἀπὸ τὰ ψηφιδωτὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ αἵθρου. Τὰ τελευταῖα ψηφιδωτὰ εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν ἐπιφάνειαν μὲ τὰ εὐρεθέντα εἰς τὰ προπύλαια τῆς βασιλικῆς, βαθύτερον κατὰ 0,80 μ. ἀπὸ τὰ μωσαϊκὰ τῶν κλιτῶν. Τοῦτο ἀποδεικνύει διὰ τὸ ἀνασκαπτόμενον Χριστιανικὸν μνημεῖον εἶναι δύο ἐποχῶν, ἥτοι τμήματα μὲν αὐτοῦ ἀνάγονται εἰς τὰ τέλη τοῦ 5ου αἰῶνος, ἄλλα δὲ εἰς τὸν 7ον αἰῶνα. Τοῦτο πιστοποιεῖται καὶ ἐκ τῶν ἀνευρεθέντων γλυπτῶν ἀρχιτεκτονικῶν καὶ διακοσμητικῶν μελῶν. Ἡ ἀξιολογία αὐτῆ ἀνασκαφῆ, δι' ἧς θυνάμεθα νὰ προσδιορισωμεν τὴν μέχρι τοῦδε ἀκαθόριστον τέχνην τοῦ 7ου αἰῶνος, θὰ συνεχισθῇ καὶ κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος.

Βυζαντινὸν Μουσεῖον.

Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον ἐπλουτίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1933 δι' ἀξιολόγου γλυπτῶ τοῦ 7ου αἰῶνος κοσμουμένου ὑπὸ κανθάρου, ἐκατέρωθεν τῆς βάσεως τοῦ ὁποίου ἐκφύονται δύο κάλυκες ἀπολόγητες ἐκάτερος εἰς δύο κεφαλὰς πτηνοῦ, εἶδους τινὸς δηλ. δικεφάλου ἀετοῦ, θέμα σπανιώτατον ἐν τῇ παλαιοχριστιανικῇ τέχνῃ. Τὸ γλυπτὸν τοῦτο εὗρέθη ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου κ. Γ. Σωτηρίου εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ἐνεργουμένας ἀνασκαφὰς τῆς τρίτης μεγάλης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς τῶν Θεσσαλικῶν Θηβῶν (Νέας Ἀγχιάλου). Ἐπίσης ἐπλουτίσθη τὸ Μουσεῖον διὰ μαρμαρίνης ἐπιταφίου πλακοῦς φερούσης ἐπιγραφὴν ΟΗΚΗ ΝΥΦ-ΦΙΟΥ ΖΩΓΡΑΦΟΥ, καὶ θωρηθείσης ὑπὸ τοῦ κ. Α. Φιλαδέλφους.

Προσέτι ἐθωρήθησαν εἰς τὸ Μουσεῖον ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Τραπεζοῦντος κ. Χρυσάνθου· Σιγίλλιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Νεοφύτου (1789 - 1794 καὶ 1798 - 1801) ἀπολυθὲν «ἐν ἔτει σωτηρίῳ αῶ' κατὰ μῆνα Αὐγούστου» ὑπὲρ τῶν ζώντων καὶ νεκρῶν τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει· «ἐσιναφίου τῶν σανταλτζήδων» καὶ λαϊκῆς τέχνης ἀνάγλυφον ἐκ μαλακοῦ ἀργιλικοῦ τιτανολίθου φέρον παράστασιν ἀνακεκλιμένου ἀνδρὸς μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ΒΑΣΙΛΕΟΣ ΜΕΝΕΛΑΟΥ· χαλκοῦν δὲ μαγικὸν περιλαπτον ἐθωρήθη ὑπὸ τοῦ κ. Νικολάου Ζαβ:τσιάνου.

Ἐγοράσθησαν δὲ ὑπὸ τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὰ ἐξῆς ἀντικείμενα: Βυζαντινὸν ὀρε:χάλκινον θυμιατήριον μετ' ἐπιγραφῆς, προσερχόμενον ἐξ Ἀμοργοῦ· μικρὰ παλαιὰ εἰκὼν τῶν Ἑπτὰ Παίδων, δύο εἰκόνες λαϊκῆς τέχνης τοῦ Ἁγίου Κλήμεντος καὶ Ἁγίου Χριστοφύρου καὶ δύο ἐνεπίγραφα τεμάχια συρματείνων σταυρῶν.

Τὸ ἀξιολογώτατον ὅμως ἀπόκτημα τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου κατὰ τὸ 1933 ὑπῆρξεν εἰκὼν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν «Χεῖρ (Θ)εοδώρου Πουλάκη». Διὰ τοῦ ἀποκτήματος τούτου ἐπλουτίσθη ἡ σειρὰ τῶν υπογεγραμμένων εἰκόνων τοῦ Μουσείου διὰ τοῦ λίαν γνωστοῦ Ἑπτανησίου ζωγράφου Θεοδώρου Πουλάκη ἐργασθέντος κατὰ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος εἰς Βενετίαν, Ἴονιους νήσους καὶ Ἡπειρον. Μέχρι τοῦδε ἐν τῷ Μουσείῳ ὑπῆρχον μόνον ἀνυπόγραφα δείγματα τοῦ κύκλου τῆς τέχνης τοῦ ζωγράφου τούτου. Ἡ εἰκὼν φέρει ἐνιαχοῦ ἴχνη μεταγενεστέρων ἐπισκευῶν.

Ἀναστήλωσις καὶ ἔρευνα Βυζαντινῶν μνημείων.

Τὸ ὑπὸ τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ὀρλάνδου Γραφείου Ἀναστήλωσεως ἀρχαίων καὶ ἱστορικῶν Μνημείων τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἐξετέλεσε κατὰ τὸ ἔτος 1933 τὰς κάτωθι ἐργασίας.

1. Ἐν ὁσίῳ Μελετίῳ τοῦ Κιθαιρῶνος συνεχίσθη καὶ ἐπερατώθη ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν καλυπτάντων τοὺς τοίχους μεταγενεστέρων ἀσβεστοκονιαμάτων. Ἐγένετο ἐπίσης ἡ τμηματικὴ ἀναστήλωσις τῆς στοᾶς τοῦ ἐξωνάρθηκος, συμπληρωθέντων τῶν σεσασθρωμένων τόξων του διὰ πλίνθων εἰδικοῦ τύπου καὶ χρώματος καὶ ἀφαιρεθέντων τῶν τοίχων, οἵτινες ἐφφρασον τὰ δύο πρὸς βορρᾶν μετακίονια. Διὰ τῆς κατεδαφίσεως ταύτης ἐκπερδήθησαν τεμάχια γλυπτῶν ἀνήκοντα εἰς τὸ παλαιὸν τέμπλον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν ὁ Καθηγητὴς κ. Ὀρλάνδος ἐξεπόνθησε τὰ διαγράμματα τῶν διαφόρων περιόδων τοῦ ναοῦ καὶ τὰς σχετικὰς ἀναπαραστάσεις, ἐμελέτησε δὲ καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰς τοιχογραφίας. Ἐπικρίεται ἡ ἐκδοσις ἰδίας μονογραφίας περὶ τοῦ μνημείου.

2. Ἐν Ἀγίῳ Λαυρεντίῳ τοῦ Πηλίου ἐστερεώθη ὁ δῶνυμος ναὸς διὰ τοῦ ἀρχιτεχνίτου Β. Ψαρροῦ κατασκευασθείσης ὑποθεμελίωσεως πρὸς παρεμπόδιαν τῆς περαιτέρω καθιζήσεως, ἐπενεγκούσης ρήγματα. Σιδηροὶ ἐλκυστήρες, διὰ μέσου τῶν ἐσωτερικῶν τοξοστοιχιῶν διελθόντες, συνέδεσαν αὐτὰς πρὸς τοὺς ἐξωτερικοὺς τοίχους.

3. Τῆς Μονῆς Ἀστέρι ἐπεσκευάσθη σποραδικῶς ἡ διαρρέουσα στέγη.

Πλὴν τῶν ἄνω ἐργασιῶν, ὁ κ. Ὀρλάνδος προέβη, ἀδεία τοῦ Ὑπουργείου, εἰς τὰς κάτωθι σκαφικὰς ἐρεῦνας.

1. Ἐν Τεγέῳ. Ἐν τῷ ἀγροκηπίῳ τῆς Παλαιᾶς Ἐπισκοπῆς ἀπεκάλυψε μονόκλιτον παλαιοχριστιανικὴν βασιλικήν, ἣς τὸ δάπεδον καλύπτεται ὑπὸ ψηφιδωτῶν διατεταγμένων κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον. Ἐντὸς πλατέος πλαισίου κεκοσμημένου δι' ὀκταγώνων πέρικλειόντων ἰχθύς, ὄφεις, πτηνὰ κλπ., ὑπάρχουσι: δέκα ἕξ ὀρθογώνια χωριζόμενα διὰ συνθέτων μαιάνδρων. Ἐν ἐκάστῳ ὀρθογωνίῳ ὑπάρχει καὶ ἀνά μία παράστασις μηνὸς καὶ τῶν ποταμῶν Εὐφράτου, Τίγρητος, Γεῶνος καὶ Φισῶνος. Πρὸ τῆς θύρας τῆς εἰσόδου εὐρέθῃ ἐπιγραφῇ γεγραμμένη ἐντὸς δέλτου φερομένης ὑπὸ δύο ἐστεφανωμένων παιδιῶν. Ἡ ἐπιγραφὴ ἀναφέρει τὸν κτήτορα τοῦ ναοῦ δωιάτατον Θύρσον.

2. Ἐν Σικωνίῳ, παρὰ τὸν σιδηρ. σταθμὸν Κιάτου, συνεχίσθη ἡ ἀνασκαφὴ μεγάλης παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, ἣς ἀπεκαλύφθη τὸ πρεσβυτέριον, ἐστρωμένον διὰ ποικιλοσχῆμων καὶ πολυχρῶμων πλακῶν. Ἐντὸς τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ διασφίζεται τὸ βάθρον τῶν ἱερέων μετὰ τῆς καθέδρας τοῦ ἐπισκόπου, πρὸ δὲ τῆς ἀψίδος, ἐκατέρωθεν τῆς Ἀγ. Τραπεζῆς, ἄλλα εὐθύγραμμα βάρθα ἱερέων. Εὐρέθῃ ὡσαύτως ὁ στυλοβάτης τοῦ τέμπλου, ὁ στυλοβάτης τῶν κιονοστοιχιῶν καὶ τὸ τρίβηλον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκει μέγα μετ' ἀετῶν καὶ μόσχων κιονόκρανον. Πρὸ τοῦ ναοῦ ὑπῆρχε νάρθηξ καὶ αἶθριον, οὐτινος ἢ ἑκτασις δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ ὀρισθῇ εἰσέτι, λόγῳ τῆς ἐντὸς ἀμπελώνος προεκτάσεώς του. Λεπτομερεστέρᾳ περιγραφῇ τοῦ ναοῦ δημοσιευθήσεται ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τοῦ ἔτους 1933.

Ἐὸ Κατάλογος τῶν εἰκόνων τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Δοβέρδου.

Ἐὸ ἑφορος Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων κ. Ἀνδρ. Ξυγγόπουλος, ἀπὸ ἔτους ἐργαζόμενος εἰς τὸν καταρτισμὸν λεπτομεροῦς ἐπιστημονικοῦ καταλόγου τῶν εἰκόνων τῆς Συλλογῆς τοῦ κ. Δ. Δοβέρδου, τῆς πλουσιωτέρας ἐκ τῶν ὑπαρχουσῶν τοιοῦτων, ἐπεράτωσεν ἤδη αὐτόν. Ἐὸ κατάλογος οὗτος θὰ ἐκτυπωθῇ προσεχῶς, δαπάναις τοῦ ἰδιοκτήτου τῆς Συλλογῆς. Εἰς τὴν πολῦτιμον αὐτὴν Συλλογὴν, ἀπαρτιζομένην κυρίως ἀπὸ ἔργα τοῦ 16ου μέχρι τοῦ 19ου αἰῶνος, ὁ ἐκπονήσας τὸν κατάλογον ἀνεῦρεν ἑπτὰ εἰκόνας ἀναγομένας εἰς τὸν 13ον καὶ 14 αἰῶνα, τὴν λαμπρὰν δηλαδὴ καλλιτεχνικὴν περίοδον τῶν Παλαιολόγων, αἱ ὁποῖαι εἶχον παραμείνει ἐντελῶς ἄγνωστοι μέχρι τοῦδε. Περί τῶν σπουδαιοτάτων αὐτῶν εἰκόνων ὁ κ. Ἀ. Ξυγγόπουλος θὰ δημοσιεύσῃ προσεχῶς εἰδικὴν μελέτην.

Τὰ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐκδιδόμενα λεξικά.

Ἐὸ πρῶτος τόμος τοῦ ἱστορικοῦ λεξικοῦ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὁ μετ' ἀνυπομονησίας ἀναμενόμενος ὑπὸ τῶν ἀσχολουμένων περὶ τὰ Μεσαιωνικά καὶ νέα Ἑλληνικά, θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος μέχρι τοῦ θέρους τοῦ 1934. Ἐὸ τόμος θ' ἀποτελεῖται ἐξ ὀγδοήκοντα πέντε περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, θὰ περιλαμβάνῃ δὲ τὰς λέξεις μέχρι τοῦ ΑΜ, συμπεριλαμβανομένου. Ἐν ἀρχῇ θὰ ἔχῃ πλούσια προλεγόμενα, βιβλιογραφίαν, πίνακα βραχυγραφῶν, ὄρων γραμματικῶν, συγγραφέων, συγγραμμάτων κ.τ.λ. Εὐχόμεθα, ἵνα τὸ πολῦτιμον ἔργον συνεχισθῇ ἀπροσκόπτως.

Καὶ τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου οἱ ἐργασίαι συνεχίσθησαν κατὰ τὸ 1933, ἐπεκταθέντος ἔτι μᾶλλον τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ. Οἱ κύριοι συντάκται, πλὴν τῶν ἄλλων σημείων, εἰς ἃ, κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν των, ἐπελήφθησαν τῆς ἀποδελτιώσεως τῶν ἐν τοῖς

ἀπό τοῦ 1453-1820 κειμένοις ἀπαντώντων νομιμασμάτων, ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν χωρίων εἶναι δυνατός ὁ ὑπολογισμός τῆς ἀξίας αὐτῶν, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν καὶ τεχνικῶν ὄρων ὡς καὶ εἰς εὐρυτέραν κλίμακα τῶν μᾶλλον ἀξιοσημειωμένων γλωσσ. στοιχείων. Ὁ ἀριθμὸς τῶν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀποδελτιωθέντων κειμένων ὑπῆρξε σημαντικὸς, παρὰ τὸ εὐάριθμον τῶν ἐν τούτοις γραφεῖσι τοῦ Ἀρχείου ἐργαζομένων.

Αἱ βιβλιοθήκαι καὶ τὰ κειμήλια τοῦ ἁγίου Ὁρους.

Μετὰ πάροδον εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῶν μονῶν τοῦ ἁγίου Ὁρους, καιρὸς εἶναι νὰ ἐπιδειχθῇ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον πρὸς περιφρούρησιν καὶ τακτοποίησιν τῶν θησαυρῶν, οὓς ἐπὶ χίλια ἔτη διεφύλαξαν ἐκεῖ οἱ Ἕλληγες μοναχοί, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐν τισὶ τῶν ἱερῶν μονῶν τὰ χειρόγραφα, τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα καὶ αἱ Βυζαντιναὶ εἰκόνας διατρέχουσι κίνδυνον καταστροφῆς ἢ ἀπωλείας. Ἀναγκαιοτάτην κρίνομεν τὴν συγκέντρωσιν τῶν κειμηλίων καὶ χειρογράφων εἰς ἴδιον κατάλληλον χώρον καὶ ὄχι εἰς ὑγράς κρύπτας, πρὸς δὲ τὴν λεπτομερῆ αὐτῶν περιγραφὴν καὶ τὴν δημοσίευσιν σχετικοῦ καταλόγου. Ἡ ἡμετέρα Ἐταιρεία ἐνδιαφερομένη διὰ τὰ πολύτιμα τοῦ Ἄθου κειμήλια, εἶναι πρόθυμος νὰ παράσχῃ τὰς στήλας τῆς πρὸς ἐπιστημονικὴν συζήτησιν περὶ τοῦ τί θεῶν γενέσθαι πρὸς διάφυλαξιν καὶ χρησιμοποίησιν αὐτῶν.